

AKADEMIA MĄDREGO NAUCZANIA

Motto: „Szkoła powinna być miejscem najlepszej zabawy”

Peter Kline

MODEL WSWS

WYSOKIEJ SAMOOCENY I WIARY W SIEBIE

w Szkole Podstawowej nr 1

im. Jana Wyżykowskiego

w Polkowicach

Opracowany przez zespół nauczycieli pod kierunkiem wicedyr. B Bartoszek na podst. art. „Czynniki warunkujące efektywność procesu kształcenia” w „Biuletyn Oświatowy” Nr 3 (155), marzec 2012 r.

Polkowice, marzec 2014r.

Spis Treści

1. Wstęp	3
2. Rozdział I Stosowanie cyklu przyśpieszonego uczenia się.	4
Cykl przyśpieszonego uczenia się składa się z siedmiu faz	
3. Rozdział II Sposoby udoskonalenia procesu uczenia się podczas lekcji (D. Elsner, D.Oldroyd)	5
4. Rozdział III Podstawowe zasady właściwego nauczania (J. Vos)	6
5. Rozdział IV PIĘCIOCZYNNIKOWY MODEL WSWS – WYSOKIEJ SAMOOCENY I WIARY W SIEBIE: Na wysoki poziom zaangażowania uczącego się ma wpływ: Pozytywna samoocena i wiara w siebie są jednym z najważniejszych uwarunkowań skutecznego uczenia się.	7
6. Rozdział V Budowanie WSWS	8
7. Rozdział VI 18 Kroków w budowaniu WSWS	9
8. Rozdział VII Podsumowanie	9

Wstęp:

Celem wprowadzenia modelu WSWS w szkole jest potrzeba tworzenia takiego środowiska dla procesu uczenia się, by w każdym przypadku wspomagać ucznia i jego uczenie się. Od nauczyciela oczekuje się wprowadzenia uczniów w zmieniający się świat z niezbędnymi ku temu kompetencjami kluczowymi, przygotowania uczniów do radzenia sobie w świecie coraz bardziej zmieniającym się, otwierającym na nowe obszary, coraz bardziej mobilnym i coraz trudniejszym do przewidzenia.

Czynnikiem warunkującym sprostanie tym wymaganiom, mającym wpływ na efektywność procesu kształcenia i wychowania jest tworzenie środowiska dla procesu uczenia się.

W naszej szkole rozumiemy to w 3 aspektach:

1. Bardzo szerokim, dotyczącym szerszego środowiska, oświatowej polityki państwa, podejścia nauczyciela do swojej roli, klimatu społecznego sprzyjającego bądź nie procesowi uczenia się i rozwoju kompetencji.
2. W aspekcie szkolnym – (wychowawczym) polega na stwarzaniu możliwości w wymiarze społecznym do integracji, rozwoju samorządności w wymiarze indywidualnym do wszechstronnego rozwoju osobowości, zainteresowań i uzdolnień.
3. W aspekcie szkolnym – (dydaktycznym) na tworzenie środowiska w procesie nauczania – uczenia się na konkretnych lekcjach, zajęciach obowiązkowych i dodatkowych, w którym uczeń wyzwala w pełni aktywność, wykazuje otwartość na nową wiedzę, zaangażowanie w realizację celów dydaktycznych.

Jako szkoła wspierająca i rozwijająca uzdolnienia uczniów, „Szkoła przyjazna sześciolatkom”, realizująca model edukacji skoncentrowany na osobie, projekty i programy, innowacje pedagogiczne chcemy wykorzystać procesy zachodzące w mózgu podczas uczenia się, sposoby motywacji uczniów, świadomość własnych preferencji co do sposobu uczenia się i zastosowanie teorii wielorakiej inteligencji do tworzenia środowiska wspierającego proces uczenia się poprzez stosowanie cyklu przyspieszonego uczenia się. Bo według P. Kline „Szkoła powinna być miejscem najlepszej zabawy”.

Rozdział I

Stosowanie cyklu przyspieszonego uczenia się. Cykl przyspieszonego uczenia się składa się z siedmiu faz

A. Faza wstępna, przygotowanie odpowiednich warunków do nauki:

- uwolnienie ucznia od stresu, jaki powoduje postawione przed nim wyzwanie.
- zastosowanie ćwiczeń relaksacyjnych powodujących otwarcie się na przyjmowanie nowych wiadomości,
- przekazanie przez nauczyciela wysokich oczekiwań w pozytywny sposób.

B. Faza pierwsza. Powiązanie treści nauczania.

Podczas tej fazy temat zostaje powiązany z już „przerobionym” materiałem. Zadaniem nauczyciela w tej fazie jest:

- pomóc uczniom w połączeniu przerabianych treści z poprzednimi tematami i przewidywaniu następnych (porównywanie map pamięci z mapami innych, formułowanie pytań, stawianie problemów),
- pomoc w odkryciu ich mocnych stron i określeniu indywidualnego stylu uczenia się (zastosowanie ćwiczeń dedukcyjnych).

C. Faza druga. Stworzenie ogólnego obrazu „przerabianego” tematu.

W toku tej fazy zostaje podany ogólny obraz przerabianego tematu. Kontynuując wstępne zapoznanie się z tematem:

- pomóż uczniom korzystać z prawej półkuli mózgu,
- pomóż zadawać sobie nawzajem pytania związane z nowym temat,
- przystąp do usuwania obaw dotyczących stopnia trudności i wartości poznawanego zagadnienie.

D. Faza trzecia. Określenie efektów.

W tej fazie przedstaw uczniom, czego nauczą się podczas lekcji lub zachęć ich, by zrobili to samodzielnie:

- podziel temat na małe, łatwe do przyswojenia partie materiału,
- używaj pozytywnych stwierdzeń np. „Pod koniec lekcji będziecie wiedzieć ....”
- mówiąc o efektach używaj określeń „musicie”, „powinniście”, „możecie”... .

E. Faza czwarta. Szczegółowe przedstawienie tematu.

Szczegółowo poinformuj uczniów o temacie lekcji oraz zagadnieniach wchodzących w jego zakres, wykorzystując systemy reprezentacyjne: wizualny, audytywne i kinestetyczny:

- jeżeli to tylko możliwe docieraj do pamięci długotrwałej stosując np. mapę klanu Szkotów,
- staraj się powtarzać informacje za pomocą różnych środków przekazu,
- czas trwania tej fazy nie może przekraczać maksymalnego czasu skupienia uczniów nad rozwiązywaniem jednego zadania (wiek uczniów + lub – 2 minuty).

F. **Faza piąta. Ćwiczenia.**

Podczas tej fazy zapoznaj uczniów z cyklem przyspieszonego uczenia się, tak by zrobili z niego użytek:

- zrób użytek z wszystkich siedmiu typów inteligencji,
- prawidłowo rozplanuj czas ćwiczeń i nie przesadzaj z ich liczbą,
- ćwiczenia prowadź: indywidualnie, w parach, w grupach,
- zachęcaj uczniów do sprawdzania czy osiągnęli efekty planowane na wstępie.

G. **Faza szósta. Prezentacja.**

Uczniowie prezentują nowo zdobytą wiedzę:

- uczniowie dzielą się wiadomościami wykorzystując różne systemy reprezentacyjne,
- analizują procesy, które miały miejsce podczas uczenia się,
- prowadzą pokazy, testy, kwizy, dyskusje, próbne lekcje, itp.

H. **Faza siódma. Powtórka, przypomnienie i utrwalenie wiadomości.**

Istotą tej fazy jest powtórka wiadomości, która ma kluczowe znaczenie dla zapamiętania ich na dłuższy czas oraz łatwego powracania do potrzebnych fragmentów.

- wykorzystaj różne techniki powtarzania wiadomości,
- ucz różnych technik zapamiętywania i przypominania,
- przygotuj szczegółowy plan powtórki,
- wykorzystaj technikę aktywnego słuchania.

Rozdział II

Sposoby udoskonalenia procesu uczenia się podczas lekcji (D. Elsner, D.Oldroyd)

A. ŚRODOWISKO:

1. Stwórz warunki psychiczne sprzyjające wysokiej samoocenie i wierze w siebie, stosując pięcioczynnikowy model WSWS.
2. Stwórz klimat dla zaistnienia u uczniów stanu czujnej gotowości, stosując muzykę, język ciała, odpowiednie ustawienia mebli.
3. Stawiaj uczniom wysokie wymagania i mów im o tym często.
4. Używaj pozytywnych i wspierających stwierdzeń stosunek (6:1)

B. PRZYGOTOWANIE:

5. Powiąż nowe wiadomości z zagadnieniami już poznanymi i doświadczonymi.
6. Przedstaw ogólny zarys tego, czego uczniowie będą się uczyć podczas lekcji i powiąż to z zagadnieniami, które będą przerabiane w ciągu roku szkolnego.
7. Podziel proces uczenia się na maksimum siedem etapów.
8. Przedstaw temat stosując kombinację różnych systemów reprezentacji poznawczej WAK (wizualny, audytywny, kinestetyczny) i ogranicz czas tego przedstawienia do tyłu minut ile uczniowie mają lat + 2.
9. Oddziałuj na kilka z siedmiu typów inteligencji.

C. REALIZACJA:

10. Wspieraj uczenie się w parach i wzajemne przekazywanie sobie informacji zwrotnej.
11. Powieś na ścianach klasy plakaty z podstawowymi schematami, modelami, archetypami.
12. Proponuj różnorodne ćwiczenia w zależności od zdolności i preferencji uczniów.
13. Przechodź od prostych do coraz bardziej złożonych zagadnień stopniowo je pogłębiając (spirala): pozostawiaj czas na asymilację wiedzy i powiązanie jej z już z posiadaną.
14. Zachęcaj uczniów do demonstrowania znajomości zagadnień (pozwól im pokazać. Co potrafią)
15. Często przeprowadzaj powtórki podczas i na końcu lekcji.
16. Stosuj mapy pamięci i zachęcaj uczniów do czynienia tego również podczas uczenia się.
17. Włącz podświadomość, wykorzystując właściwą muzykę w celu osiągnięcia stanu Alpha oraz wyraziste metafory.

D. UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW:

18. Pomóż uczniom ustalić priorytety i efektywnie gospodarować czasem.
19. Stosuj kreatywne wizualizacje.
20. Uczyn z nauki zabawę.

Rozdział III

Podstawowe zasady właściwego nauczania (J. Vos)

1.WŁAŚCIWA ATMOSFERA:

- odpowiednie urządzenie sali,
- dobry nastrój nauczyciela i ucznia,
- afirmowanie, skupianie, ukierunkowanie uwagi,
- ustalenie celu i oczekiwanych rezultatów,
- wizualizacja celów,
- traktowanie błędów jako informacji zwrotnej,
- przygotowanie plansz peryferyjnych.

2.WŁAŚCIWY SPOSÓB PREZENTACJI:

- Stworzenie ogólnego obrazu danej dziedziny również dzięki wycieczkom,
- Dostosowanie wykładu do różnych stylów uczenia się i wszystkich rodzajów inteligencji,
- Rysowanie, tworzenie map skojarzeń, wizualizacji.

3.MYŚLENIE:

- Myślenie twórcze – tworzenie pomysłów,
- Myślenie krytyczne – rozumowanie, analizowanie, ocenianie, refleksja,
- Twórcze rozwiązywanie problemów,
- Zaawansowanie techniki zapamiętywania z wykorzystaniem pamięci długotrwałej,
- Myślenie o myśleniu.

4.AKTYWIZACJA OSTĘPU DO PRZECHOWYWANYCH W PAMIĘCI INFORMACJI

- Używanie informacji,
- Ćwiczenie,

Stosowanie gier, skeczy, dyskusji i zabawy z uwzględnieniem wszystkich stylów uczenia się i typów inteligencji.

5.STOSOWANIE ZDOBYTEJ WIEDZY

- Stosowanie wiedzy poza szkołą,
- Wykonywanie tego, czego się nauczyliśmy,
- Zamienianie uczniów w nauczycieli,
- Łączenie nowych wiadomości z poznanymi wcześniej.

6.POWTARZANIE, OCENIANIE, ŚWIĘTOWANIE

- Zdawanie sobie sprawy z tego, co się już wie,
- Ocena własna, rówieśników, nauczyciela,
- Ciągłe powtarzanie.

Rozdział IV

PIĘCIOCZYNNIKOWY MODEL WSW – WYSOKIEJ SAMOOCENY I WIARY W SIEBIE:

Na wysoki poziom zaangażowania uczącego się ma wpływ:

Pozytywna samoocena i wiara w siebie są jednym z najważniejszych uwarunkowań skutecznego uczenia się.

1.Przynależność:

Wynika z potrzeb społecznych – potrzeby przynależności do grupy, aprobaty i uznania ze strony – w przypadku procesu uczenia się – klasy.

2.Aspiracje:

Uczeń musi widzieć celowość nauki. Będzie wtedy odpowiednio zmotywowany do wyznaczania sobie możliwych do osiągnięcia celów i brania odpowiedzialności za podejmowane w związku z nim decyzje.

3.Bezpieczeństwo:

U podstaw tego czynnika leży potrzeba bezpieczeństwa, zwłaszcza bezpieczeństwa psychicznego. Bezpieczne środowisko to jasno i czytelnie sformułowane zadania, obowiązki i oczekiwania, to warunki do podejmowania ryzyka.

4.Tożsamość:

Poczucie tożsamości to znajomość swoich mocnych i słabych stron, wartości, przekonań, to wiedza na temat odgrywanej przez siebie roli życiowej, cech osobowości, udziału w kontaktach interpersonalnych.

5.Sukces:

Pozytywne pragnienie sukcesu utwierdza ucznia w przekonaniu, że potrafi kontrolować swoje życie, chroni przez zwątpieniami, nastraja pozytywnie do działania, do nauki.

Rozdział V

Budowanie WSWS

1. Decydujące znaczenie w budowaniu wysokiej samooceny i wiary w siebie ma komunikacja interpersonalna między nauczycielem a uczniem, a w szczególności:
  - 1) treść przekazu**- stanowi ona jednak zaledwie **9 %** istotności procesu komunikacji:
  - 2) ton głosu – 11 %**
  - 3) komunikaty niewerbalne** towarzyszące przekazowi słownemu aż **80 %**.
2. Przykłady stwierdzeń zawierających pozytywnie, pozytywne warunkowe lub negatywne wzmocnienia.

STWIERDZENIA		
Pozytywne bezwarunkowe	Pozytywne warunkowe	Negatywne
• Gratuluję • Dobra robota • Doskonale wykonane zadanie • Pracujesz naprawdę ciężko • Jak do tej pory, to twoje największe osiągnięcie • Jesteś przykładem dla innych • Na pewno Ci się uda • Jesteś bardzo zdecydowany • znakomicie	• jeżeli nadal będziesz pracować ciężko, powinno ci się udać • jeżeli odrobisz zadanie domowe na czas, będziesz jednym z moich najlepszych uczniów • pracują dalej nad..... • będziesz mógł..... • a potem nawet.... • Jak do tej pory, to najlepsze co zrobiłeś .... • Cieszę się, że oddałeś takie zadanie • Twoja mama/tata...byłaby z ciebie dumna	• Zawiodłem się na tobie • Opuszczasz się • Zostaniesz po zajęciach • Weź się w garść • Znowu? • Nie jesteś równie zdolny jak twoja siostra/mama... • Nigdy nie zdołasz • Nie potrafisz • Nie myśl sobie, że... • Chociaż raz w życiu mógłbyś...

3. Dobre wyniki daje wprowadzenie systemu komunikacji, w którym **stosunek bodźców pozytywnych do negatywnych wynosi co najmniej 4:1, a najlepiej 6:1.**

Rozdział VI

18 Kroków w budowaniu WSWS:

1. Zadbaj o integrację klasy.
2. Podkreślaj wspólne sukcesy klasy.
3. Wykorzystuj techniki pracy grupowej dla wzmocnienia umiejętności pracy w grupie i budowania poczucia przynależności.
4. Stosuj ćwiczenia wzmagające podejmowanie decyzji.
5. Ucz posługiwania narzędziami i technikami służącymi do rozwiązywania problemów
6. Odwołuj się do rozwiązań bazujących na doświadczeniach uczniów.
7. Stosuj konsekwentnie i sprawiedliwie zasady postępowania w klasie i w szkole.
8. Poznaj uczniów z różnych stron. Staraj się rozumieć swoich uczniów.
9. Buduj zaufanie.
10. Unikaj poniżających uwag.
11. Często przekazuj uczniom informację zwrotną i sam pokaż, że oczekujesz tego samego.
12. Znajdź w każdym z uczniów coś wyjątkowego i powiedz mu o tym.
13. Pozwalaj uczniom – zwłaszcza chłopcom – na wyrażanie emocji.
14. Rozpoznawaj prawdziwe zainteresowania uczniów.
15. Zorganizuj zajęcia poświęcone omawianiu hobby tak, by wszyscy mogli się wzajemnie poznawać.
16. Naucz uczniów, na czym polega aktywne słuchanie.
17. Wyjaśnij jak unikać nadmiernego zamartwiania się, wskaż jego negatywne konsekwencje.
18. Znajdź dziedzinę, w której każdy z uczniów może odnieść sukces.

Rozdział VII

Podsumowanie:

A. Pytania do samooceny:

1. Czy zagłębiasz zagadnienia dotyczące najnowszych badań naukowych nad pracą mózgu w procesie uczenia się?
2. Czy nowo poznana wiedza z tego zakresu przekłada się na konkretne działania zmierzające do poprawy warunków uczenia się?
3. Jaką wagę przykładasz do tworzenia środowiska dla procesu uczenia się?
4. Czy zachowujesz się wobec uczniów w sposób naturalny?
5. Czy dajesz sobie prawo do gorszego samopoczucia i dzielisz się tym z uczniami tzn. czy werbalizujesz wobec uczniów swoje samopoczucie, czy też muszą się tego „domyślać” po Twoim niezbyt miłym zachowaniu?
6. Czy reagujesz na zmiany nastroju klasy i dostosowujesz do niego ćwiczenia (relaksacyjne, podnoszące poziom energii, wyciszające)?
7. Czy każda Twoja lekcja jest przemyślana w kontekście wymienionych 26 podsumowujących wskazówek, czy też wchodzisz na lekcję „z marszu” w przekonaniu, że Twoje doświadczenie pozwoli Ci na skuteczną improwizację?

8. Czy prowadzisz lekcje w sposób angażujący wszystkie zmysły i koordynujący prace obu półkul mózgowych?
9. Czy dbasz o właściwy stan ducha i umysłu Twoich uczniów tworząc serdeczną atmosferę?
10. Jak często się uśmiechasz?
11. Czy często przeglądasz się w lustrze, by poznać swoją mimikę?
12. Czy aranżujesz otoczenie tak, by było przyjazne procesowi uczenia się?

Nr. Pytania	Moje mocne strony „TAK”	Moje słabe strony „NIE”
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		

- B. Model WSWS będzie wprowadzany od września 2014 r. we wszystkich klasach i monitorowany przez 3 lata.